

Edison – Vítězslav Nezval

Basic Info

Téma

- Hledání a přemýšlení o smyslu života, spolu s oslavou Edisona a jeho vynálezů.

Motivy

- hazard, sebevražda, technika, vynálezy, sláva

Časoprostor

- Praha a Amerika za doby života Edisona (1847-1931)

Kompozice

- Báseň má rámcovou podobu -> končí tam kde začala

Literární druh

- Lyricko-epická skladba

Literární forma

- Poezie

Literární žánr

- Báseň

Literární směr

- Poetismus

Vypravěč

- hazardní hráč/sebevrah: ich-forma
- vyprávění o Edisonovi: er-forma

Postavy

- Básník sám – vstupuje do děje svými úvahami
- Edison – americký technik, vynálezce, podnikatel
- Sebevrah – tvoří protiklad k Edisonovi, hazardní hráč, je neúspěšný, má prázdný život

Jazykové prostředky

- Celá báseň je psána bez interpunkce (znak poetismu)
- 5 zpěvů, rámcové
- Refrén – na začátku pesimistický, na konci prvního zpěvu optimistický
- Polytematičnost (= uvolnění dějových souvislostí, spontánní proud představ)

Veršová skladba

- Rým: sdružený (aabb)
- Verše: jedenácti nebo dvanácti slabičné

Tropy a figury

- personifikace
- anafory (= opakování slov na začátku veršů) (v tomto díle třeba i **10x** za sebou)
- aliterace (= opakování stejných hlásek na začátku slova)

- enumerace – výčet
- asociace – vznik představy na základě jiné představy
- metafora
- protiklady – zřetelné na měnícím se refrénu
- zvukomalba
- kontrasty – den X noc, hazardní hráč/sebevrah X vynálezce
- přirovnání

Hlavní myšlenka

- Uvažuje nad smyslem života a o tom, co po lidech zůstane po smrti. Autor popisuje cestu z herny domů, jeho myšlenky o smyslu života o nutnosti neustálého vynalézání a vše je prokládáno velkým významem Edisonových vynálezů (příběh končí návratem domů).

Děj

1. zpěv: Lyrický mluvčí (Pravděpodobně autor mluví o sobě) vypráví, jak se vracel domů v noci přes Most legií a potkal tam „sebevraha“. (Popisuje sám sebe) V novinách pak ráno uviděl podobiznu Edisona (ta ho dostává nočních mur a strachu).

2. zpěv: Popisuje ho Edisonův život (označuje ho jako „Tomáš“). Píše o tom, jak Edison psal do novin, pracoval jako telegrafista a vůbec o jeho životě v Americe.

3. zpěv: Vypráví o technickém a celkovém pokroku lidstva. Práci v laboratoři a psaní poezie vnímá jako velké dobrodružství. Podobně jako Edison vynalezl žárovku, tak Beethoven složil skvělou hudbu a Nero zapálil Řím – všichni udělali něco pro lidstvo. Říká, že pokrok nikdy nebude u konce – život běží dál, lidé stárnou a neustále je třeba nových vynálezů – pokrok se nezastaví!

4. zpěv: Oslovuje Edisona a vyjadřuje úvahu o životě vůbec.

5. zpěv: Vracíme se zpátky do Prahy do svého bytu. Básník z balkonu hledí na rozsvícenou noční Prahu. Básník se probouzí ze svého snění a uvědomuje si, že mluvil sám se sebou. Loučí se.

Autor

Basic Info

- Žil v letech 1900–1958. Dílo vzniklo roku 1928.
- Nezval byl vůdčí osobnost avantgardy a patřil ke spolku Devětsil. Edison je lyricko-epická skladba, která vzniká v meziválečném období a vyvrcholí ji období zvané poetismus. Báseň vyšla jako součást básnické sbírky Básně noci.
- Vítězslav Nezval byl politikem, členem Devětsilu, psal pro noviny a pracoval jako dramaturg. Jeho tvorba je různorodá, protože na něj během života působilo několik uměleckých směrů. Podílel se na spoluzaložení poetismu, dále na něj měl vliv surrealismus, socialistický realismus a další směry 1. poloviny 20. století. Edison je považován za stěžejní dílo poetismu.
- Rozdíl Seiferta a Nezvala je například v tématech děl, Seifert se zabývá i válkou a píše i více melodicky a zpěvně.

Kontext autorovy tvorby

- Pantomima – programová manifestace poetismu, drobné hříčky a kaligramy, obsahuje divadelní a pantomimické scénky a skladbu Abeceda.
 - Abeceda – asociace představ tvarů jednotlivých písmen abecedy
- Depeše na kolečkách – obsahuje divadelní a pantomimické scénky

- Absolutní hrobař

Ostatní Autoři

- Jaroslav Seifert – „Samá láska“, „Na vlnách TSF“
- Vladislav Vančura – „Pekař Jan Marhoul“, „Rozmarné léto“
- Konstantin Biebl – „S lodí, jež dováží čaj a kávu“, Nový Ikaros